

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Alle esikouluikäisten kriisityön suunnitelma

Hyväksytty lasten, nuorten ja perheiden
palvelualueen johtoryhmässä 08/2025

Alle esikouluikäisen lapsen perhettä ja varhaiskasvatuksen toimintayksiköjä koskeva kriisityö

- Varhaiskasvatuksen yhteisölliselle psykososiaaliselle tuelle kriisitilanteissa ei ole hyvinvointialueen tuottamana lakisääteistä pohjaa.
 - Oppilaitoksissa on kriisisuunnitelmat sekä opiskeluhuolto, jota laki velvoittaa yhteisöllisen psykososiaalisen tuen antamisessa, mutta vastaavaa lakiperustetta ei ole alle esikouluikäisten psykososiaaliselle tuelle
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kohdennetuissa palveluissa tarjotaan asiakas-/perhekohtaista psykososiaalista tukea kriisin kohdanneille alle kouluikäisten lasten perheille
- Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja varhaiskasvatuksen tuottajan vastuulla on järjestää tuki varhaiskasvatuksen toimintayksiköille

Alle kouluikäisen lapsen perhettä ja varhaiskasvatuksen toimintayksikköjä koskeva kriisityö – lapsi- ja perhekohtainen työskentely

- Äkillisen kriisin kohdatessa tieto asiasta tulee useimmiten sosiaali- ja kriisipäivystykseen joko omaisilta tai yhteistyökumppaneilta
 - Sosiaali- ja kriisipäivystys ottaa yhteyttä perheneuvolan esihenkilöön
 - Sosiaali- ja kriisipäivystys ja perheneuvolapalvelut sopivat yhteistyössä työparin. Perheneuvola ottaa enemmän vastuuta lapsesta ja sosiaali- ja kriisipäivystys toisesta vanhemmasta/huoltajasta
 - Yhteistyössä sovitaan jatkosta.
 - Lapsi siirtyy tarpeen mukaan perheneuvolan kautta lasten mielenterveyspalveluihin ja tai tarvittaessa suoraan lähetteellä tästä erikoissairaanhoidon palveluihin jos peruspalvelut eivät ole riittävät
 - Huomioidaan aina lastensuojelullinen tarve ja kotiin vietävän ohjauksellisen tuen tarve

Alle kouluikäisen lapsen perhettä ja varhaiskasvatuksen toimintayksikköjä koskeva kriisityö – lapsi- ja perhekohtainen työskentely

- Palveluntarve voi tulla myös esille yhteydenotolla lapsiperheiden ohjaukseen ja neuvontaan, jota kautta asiakasperhe ohjautuu perheneuvolan palveluun
 - Asiakkaiden yhteydenotot lapsiperheiden ohjaukseen ja neuvontaan
 - Verkkoasiointi: [Pyydä apua -lomake](#). Aukioloajat: Palvelu saatavilla joka päivä ympäri vuorokauden
 - Puhelinpalvelu: Espoo ja Kauniainen, p. 029 151 2360. Hanko, Inkoo, Kirkkonummi, Raasepori, Siuntio, Lohja, Karkkila, Vihti, p. 029 151 2540. Aukioloajat: Avoinna ma-pe 09-14
 - Viranomaisen yhteydenotot yhteistyössä asiakkaan kanssa tai ilman asiakasta
 - [Huoli-ilmoitus](#) – tältä sivulta löytyvät käytössä olevat sähköiset yhteydenottokanavat ja lomakkeet kuntavalinnalla

Tietoa mielen ja kehon reagoimisesta järkyttävään tapahtumaan

Järkyttävän tapahtuman jälkeen on normaalia, että ihmisen mieli ja keho reagoivat tapahtuneeseen. Jokainen meistä kuitenkin reagoi yksilöllisesti, toiset voimakkaammin ja toiset lievemmin.

Ensimmäisinä päivinä mahdollisia reaktioita ja tunteita ovat:

- epätodellinen ja epäuskoinen olo
- tapahtunutta on vaikea ymmärtää
- keskittyminen ja asioiden muistaminen on vaikeaa
- voimakkaat tunteet, kuten turvattomuus, suru, viha, häpeä, avuttomuus, syyllisyys, helpotuksen tunne
- voit myös kokea tunteiden turtuneisuutta
- sinulla voi myös olla kehollisia oireita, kuten ruokahaluttomuutta, unettomuutta, vapinaa, päänsärkyä, vatsakipua, pahoinvointia, puristavaa tunnetta rinnassa tai kurkussa
- ahdistavat mielikuvat tapahtuneesta

Lähiviikkoina mahdollisia reaktioita ja tunteita ovat:

- samankaltaiset tunteet ja keholliset reaktiot kuin ensimmäisinä päivinä
- tapahtumien mieleen tunkeutuminen ja uudelleen kokeminen
- levottomuus ja rauhattomuus
- ahdistuneisuus
- ärtyneisyys
- tyhjyyden tunne ja masentuneisuus
- mielessä pyörivät kysymykset, miksi? ehkä? jos?
- pyrkimys ymmärtää tapahtunutta, löytää syy tai selitys tapahtuneelle

Miten voit auttaa itseäsi:

- älä jää yksin ajatustesi ja tunteidesi kanssa
- puhu läheisille tapahtuneesta, hae tukea läheisiltäsi
- muista huolehtia perustarpeistasi, syömisestä ja juomisesta
- vältä alkoholin käyttöä
- yritä levätä ja liikkua, käveleminen usein rauhoittaa mieltä ja kehoa
- pyri ylläpitämään kiinni arjen rutiineista

Lapsen tukeminen kriisissä

Lapset reagoivat yksilöllisesti ja ikätasoisesti järkyttäviin tapahtumiin.

Lapsen kanssa on hyvä keskustella tapahtuneesta avoimesti ja totuudenmukaisesti huomioden lapsen ikätaso.

Omat vanhemmat ja muut lapselle läheiset aikuiset ovat lapselle paras tuki ja turva silloin, kun jotakin järkyttävää on tapahtunut.

Ylläpidä arjen rutiineja, se tuo turvaa lapselle. Kerro lapsen päiväkodin tai koulun henkilökunnalle tapahtuneesta.

Kerro lapselle myös omista tunteistasi, älä peitä liikaa omia tunteitasi.

Yleisiä reaktioita lapsella ovat mm.

- rauhattomuus
- ärtyneisyys
- takertuvuus
- univaikeudet ja painajaiset
- fyysiset oireet kuten päänsärky ja vatsakipu

Lapsen auttaminen kriisitilanteessa – ensisijaisesti aikuiselle tarjottavan ja aikuisen tarjoaman tuen kautta

- Lapsi tarvitsee selvitäkseen enemmän huolenpitoa ja suojaa kuin aikuinen. Lapsella tai nuorella ei vielä ole elämäkokemuksen tuomaa luottamusta siihen, että vaikeuksista selvitään. Siksi läheisten aikuisten tapa reagoida järkyttävään tapahtumaan ja tarjota tukeaan on hänelle erityisen tärkeää
- Lähde: [Lapsen tai nuoren auttaminen kriisissä](#)

Miten lapsi reagoi kriisiin

- Lapsi ymmärtää tilanteen oman kehitystasonsa mukaisesti.
- Mitä pienempi lapsi on, sitä vahvemmin hän reagoi lähellä olevien aikuisten reaktioihin, ei itse tapahtumaan.
- Kyky ymmärtää myös muiden ihmisten kokemuksia kehittyy vähitellen.
- Pieni lapsi täydentää ymmärryksensä aukkokohtia mielikuvituksensa voimin.
- Lapsen kyky tunnistaa ja nimetä tarpeitaan sanoilla on rajallinen.
- Siksi lapsen tavat reagoida ja ilmaista tunteuksiaan voivat hämmentää aikuista. Lapsi voi esimerkiksi alkaa käyttäytyä ikäistään nuoremman tavoin, toimia aggressiivisesti tai ripustautua vanhempaansa.
- Kriisi voi vaikuttaa muun muassa lapsen leikkiin, koulunkäyntiin ja harrastuksiin, uni- ja ruokatottumuksiin, aktiivisuuteen, keskittymiskykyyn tai halukkuuteen olla muiden kanssa.
- Lapsi saattaa toisaalta myös jatkaa puuhasteluaan normaalisti ja purkaa hätäänsä esimerkiksi piirtämällä.
- Lähde: [Lapsen tai nuoren auttaminen kriisissä](#)

Pikkulapsen tukeminen kriisissä - ensisijaisesti aikuiselle tarjottavan ja aikuisen tarjoaman tuen kautta

- Fyysinen läheisyys tuo turvaa.
- Helli ja halaa lasta.
- Pidä yllä säännöllistä ruokailu- ja unirytmää.
- Puhu rauhallisella ja pehmeällä äänellä.
- Suojaa lasta kovilta ääniltä ja kaoottisilta tilanteilta
- Lähde: [Lapsen tai nuoren auttaminen kriisissä](#)

Leikki-ikäisen ja pienen koululaisen tukeminen kriisissä - ensisijaisesti aikuiselle tarjottavan ja aikuisen tarjoaman tuen kautta

- Anna lapselle tavallista enemmän aikaa ja huomiota.
- Pidä yllä säännöllisiä rutiineja ja aikatauluja.
- Leikki-ikäiset ja sitä vanhemmatkin lapset saattavat täydentää tapahtumia mielikuvituksellaan.
- Selitä lapselle tarvittaessa, etteivät pahat tapahtumat ole hänen syytään.
- Anna lapselle tilaisuus leikkiä ja rentoutua.
- Tarjoa lapselle hänen kehitystasonsa mukaista tietoa tapahtuneesta, mutta vältä lasta pelottavia yksityiskohtia.
- Anna lapsen olla lähelläsi, jos häntä pelottaa tai jos hän haluaa ripustautua sinuun.
- Muistuta lasta usein siitä, että hän on turvassa.
- Pysy kärsivällisenä, jos lapsi taantuu ikäistään nuoremman lapsen tasolle ja alkaa esimerkiksi imeä peukaloaan tai kärsii yökastelusta

Lähde: [Lapsen tai nuoren auttaminen kriisissä](#)

Lisätietoa ja tukea

- [Mikä on traumaattinen kriisi? | Mielenterveystalo.fi](#)
- [Miten voin tukea oireilevaa lastani? | Mielenterveystalo.fi](#)
- [Perhepalvelut tukena mielenterveysongelmissa | Mielenterveystalo.fi](#)
- [Miten autat lasta kriisitilanteessa - Traumaterapiakeskus](#)

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Västra Nylands välfärdsområde

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

@luhyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

@LUhyvinvointi @LUpelastus

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

